

TURİZMDE ÇİÇEKLER AÇIYOR

Sunay Ünlü Yücel / TÜRSAB Ar-Ge

On bin adet bitki çeşidiyle Avrupa'nın en fazla bitki türüne sahip olan ülkemiz adeta bir flora cenneti. Bu bitkilerden üç bin tanesini dünyanın bir başka ülkesinde görmek mümkün değil. Akdeniz'de en fazla endemik bitkiye sahip olan ülkelere olan Yunanistan'da bile bu rakam ancak sekiz yüzlerde kalıyor.

Hayvan türleri bakımından da ülkemiz oldukça şanslı. Avrupa'da toplam 60 bin civarında hayvan türü barınıyor iken, ülkemizde bu rakam 40 binlere ulaşıyor. Bu nedenle Avrupalıların adeta gözlerini diktiği ülkemizde, bu bitki ve hayvan türlerini görmek için gelenlerin sayısı her geçen gün artıyor.

Aksaray İhlara Vadisi'nde yetişen sarı renkli yabani gül, Aksaray Tuz Gölü'ndeki tuz seven bitkileri, Antalya Termessos'ta bulunan dağ çayı denilen çalimsı bitki, gene Antalya Gemboz Yaylası'nda yetişen kardelen, yoğurt otu, çiğdem, sarı kokulu, Erzincan'da yetişen çağşır, Erzurum'da yetişen süsen gibi bitkiler ülkemizde bulunan endemik bitki türlerinden yalnızca birkaçı.

Seyahat Endüstrisi Değişiyor

Günümüzde, IT teknolojisi öylesine sınırsız imkanlar sunmaya başladı ki, insanlar artık, dünyanın öbür ucuna yapacakları seyahat planlarını bile evlerinde, bilgisayarlarının başında yapar oldular. Uçak rezervasyonlarından, otel rezervasyonlarına kadar birçok işlem, İnternet aracılığıyla yapılıyor hale geldi.

Böyle bir ortamda seyahat acentaları ticketing-only ya da paket turlar gibi kitlesel olarak tüketilen seyahat ürünleri pazarındaki paylarını yitirmeye başladılar. Havayolları ve büyük çaplı tur operatörleri doğrudan satış imkanlarını zorlamaya başladılar.

Bu gelişmeler seyahat acentalarını varlıklarını sürdürmek için kişiye özel seyahat hizmetleri sunmak üzere özel ilgi alanlarında uzmanlaşmaya itiyor. Bu alanlardan birisi durumundaki flora&fauna konusunda Türkiye'nin sahip olduğu zenginlik ve olanaklar, bu alanda uzmanlaşmak isteyen seyahat acentalarının önüne büyük fırsatlar çıkarıyor.

Bilindiği gibi 2002 yılı Dünya Turizm Örgütü (WTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından ekoturizm ve dağlar yılı ilan edildi. Turizmin sosyo-kültürel ve doğal hayata olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesini, doğal ve kültürel kaynakların yoğunlaştığı bölgelere ekonomik katkı sağlanarak o yörenin kalkınmasını ve bilinçlenmesini sağlamak gibi amaçlar güdülerek hazırlanan bu programın amaçlarından biri de bu alanda küçük gruplara hizmet veren, konusunda uzmanlaşmış küçük seyahat acentalarının önünü açmak.

Yapmış olduğumuz araştırmalar, önümüzdeki yıllarda kitlesel turizme alternatif olarak çıkacak turizm türlerinden biri olan ekoturizmde yükseliş trendinin oldukça hızlı olacağını gösteriyor.

Eko turizm denilince de ilk akla gelenlerden biri kuşkusuz flora&fauna turizmi.

Türkiye Şanslı

Gerek dünyanın diğer ülkeleriyle yarışabilecek kadar bitki ve hayvan türünü barındırması, gerekse bulunduğu sosyo-politik konumu nedeniyle ülkemiz, bu turizm çeşidi konusunda yıldızı en parlak ülkelere biri görünüyor.

Son yıllarda yaylarımızın turizme açılması ve bu konuda hizmet veren seyahat acentalarının sayısının artması ile birlikte flora & fauna dünyasında da bir hareketlenme yaşanmaya başladı. Bununla birlikte bu canlanma, varolan değerlerimize yeterince pazar yaratıldığı anlamına gelmiyor. Oysa ki İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi, Botanik Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Sayın Prof. Tuna Ekim'in belirttiği gibi flora & fauna turizmi, hem sezonun tüm yıla yayılmasını sağlıyor, hem de kitlesel turizmin yoğunlaştığı Ege, Akdeniz gibi bölgelerimize olan talebin başka yörelerimize de kayarak, o bölgelerimizin gerek ekonomik, gerekse sosyal anlamda gelişmesine katkı sağladığı gibi, varolan değerlerimizin korunmasına yönelik bir bilinç oluşmasını da sağlıyor.

Uzmanlık İstiyor

Flora & fauna turizmi diğer turizm çeşitlerine hiç benzemiyor. Bu konuda moda olan hazır tur programları olmadığından, seyahat acentalarının, tur programlarını, uzmanlardan da destek alarak ciddi bir araştırma sonrasında kendilerinin hazırlamaları gerekiyor.

1997 yılından bu yana botanik turizme yönelik hizmet veren Peten Travels Genel Müdürü Dr. İffet Özgönül, tur programlarını hazırlarken İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nden yardım aldıklarını belirtiyor ve flora turizmine ilgi duyan insanların, botanik konusunda az çok bilgi sahibi olduklarından acentalardan o bitkinin mitolojisi, bitkileri yetiştiren köylülerin sosyal yaşantıları, bitkilerin üretim merkezlerinin olup olmadığı gibi detaylı bilgi beklentilerinin olduğunu ekliyor.

Runner Turizm sahibi Yasemin Konuralp de 15 yıldır bu konuyla kişisel olarak ilgilendiğini, bu konuda tur programı hazırlamak için ya profesyonellerden yararlanmak gerektiğini, ya da bu konuda uzmanlaşmış olmak gerektiğini vurguluyor.

Gelir Düzeyleri Yüksek

Flora & fauna turizmi için gelen turistlerin gelir düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğunu belirten acentalar, ortalama harcamanın 2000-2500 dolar arasında değiştiğini söylüyorlar.

Bununla birlikte, gezinin sağlıklı ve verimli geçmesi açısından grup sayısının az tutulması da dikkat edilmesi gereken diğer bir unsur olarak gösteriliyor.

Rehber Yok

Bu turizm çeşidinde acentaların karşılaştığı en önemli sorun, botanik konusunda bilgili rehberin bulunmaması. Bu sorunu rehber yanına verilen uzman kişilerden oluşan tur liderleriyle çözmeye çalışan acentalar, bunun da turlarına önemli külfetler getirdiğini belirtiyorlar.

Acentaların karşılaştıkları diğer önemli bir sorun da flora & fauna dünyasına ilişkin yeterli derecede Türkçe kaynağın bulunmaması.

Dünyada en fazla botanik değerlere sahip ülke olmamıza rağmen, bu kaynaklara ilişkin dokümanların yok denecek kadar az olduğunu vurgulayan acentalar, yurtdışında bu işlerin adeta tekelleştiğini, bu tekellerin kırılması için de en kısa zamanda üniversitemizce botanik ve zooloji dünyasına ilişkin kaynaklar çıkartılıp, web sayfaları hazırlanması gerektiğinin altını çiziyorlar.

Tanıtım Hızlanmalı

Dr. İffet Özgönül, bu turizm çeşidine hızlı bir pazar yaratmanın en önemli unsurunun, acentaların spesifik tur programları hazırlayarak pazarlamasından geçtiğini belirtiyor. Ülkemizde herkese yetecek kadar değerlere sahip olduğumuzu vurgulayan Özgönül,

her bir acentanın bir başkasını taklit etmek yerine, belli bölgelerde uzmanlaşarak, kendi programını hazırladığında, hem turizmin tüm ülkeye yayılacağına, hem de çok daha içeriği dolu, ilginç alternatifler gelişeceğine inanıyor.

Tanıtım konusunda öncelikle Türkçe yayınlar ve web sayfalarının hazırlanması gerektiğini belirten acentalar, yurtdışında yayımlanan dergilere reklam vermenin de bir diğer tanıtım aracı olacağını vurguluyorlar.

Tanıtım için kullanılabilir bir diğer yolun da flora & fauna dünyasına ilişkin düzenlenen periyodik kongre-sempozyum gibi toplantılara katılmak olduğunu belirtmekte yarar var. Yaptığımız araştırmaya göre bitki ve hayvan dünyasına ilişkin sayıları hiç de azımsanmayacak kadar uluslararası dernek, organizasyon ve kuruluş var. Bu sempozyumlardan bir tanesi Güneybatı Asya Bitki Hayatı Sempozyumu, 10-14 Haziran 2002 tarihleri arasında Van'da düzenlenecek. Dünya Eczacılar Birliği, New York Flora Association, Indigenios Flora&Fauna Association da her yıl uluslararası kongreler düzenleyen birliklerden birkaçı.

Çok Fazla Turist Çok Fazla Tahribat mı Demek ?

Özellikle bu turizm çeşidinin doğaya gönül vermiş insanlar tarafından yapılması gerektiğine dikkat çeken Yasemin Konuralp, çok sayıda kar amacı güdümlü yapılacak turların bakir alanların tahrip olmasına yol açabileceği kaygısını taşıyor.

Bu tip bir tehlikenin olabileceği yadsınmamakla birlikte, olaya farklı bir boyutta bakmakta da yarar var: Bu turizm çeşidine olan talep yükseldikçe ve bu konuda ihtisaslaşmış acentaların sayısı arttıkça, varolan değerlerin bulunduğu yörelerimize ekonomik açıdan kaynaklar yaratıldıkça, yörenin insanları varolan değerlerine daha fazla sahip çıkacak ve koruyacaktır. Bu konudaki bilincin gelişmesi, daha fazla sivil örgütlenmeleri sağlayacak, varolan örgütlere sağlanan ekonomik katkılarla, değerlerin korunmasına yönelik çalışmalar daha da hızlanacaktır.